

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Претплата	на годину	12
	шест месеци	6
	три месеца	3
	један месец	1
Преплате за иностранство на пошти:	на годину	30
	шест месеци	15
	три месеца	7-50

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Данашњи рат и светски мир

На јако утрпаној и шареној слици историјских догађаја 19 века, на реду са осталим тенденцијама, рељефно се истиче тенденција спајања унутрашње-једнородних (по језику, по култури, по историјским традицијама) социјалних тела и распадање таквих држава, које су представљале и представљају по својем карактеру конгломерат једанства.

Основна погрешка међународне политике 19 века, коју је Бечки Конгрес и Париски мир још више ојачали јесте антинационализам. Тадашњи премајери, који су руководили међународним односима, без икаквих обзира су раздирли јединствене органске целине и стављали из њихових комада нове разнородне државе. Таква антинационална и антиисторијска политика одмах је дошла у опреку са самим историјским развојем. Одмах после Бечког Конгреса она је претрпела поразе као што су били — Грч и Устанак, револуционарни рад у Италији, Аустрији и Немачкој. Ти су се пораз и даље јављали а њихов плод била су: уједињена Италија, образована од унутарње једнородних, а по форми разнородних краљевина и република. Као појава те исте тенденције јесте образовање Немачке, као царевине, и држава на Балкану. Исту појаву видимо и у прошлом балканско-турском рату.

Догађаји моментално продужују се испуњавати логичним редом, а идеја национализма из данашњих догађаја пробиће све препреке, које су јој биле створене антинационалним и антиисторијском политиком.

Из данашњих догађаја изнићи ће државе које ће одговарати јединству органске социјалне сре-

дане. Те органске социјалне целине биће само последице националних фактора.

Из тих правих националних фактора донјати ће социјалне јединице које се неће одржавати насилним подчињавањем мање националне заједнице другог већег и снажнијег, већ напротив све националне заједнице биће равноправни фактори у великом савезу народа.

Као друга последица данашњих догађаја, која ће доћи одмах за овим јесте федерација национално једнородних држава. Ма какви били историјски капризи, једно је јасно, а то је, да је судбина Русије, Србије и Црне Горе од сада за навек неразводно везана. Да ли ће то бити раније или касније њихово спајање, то је само питање времена. Њихово формално спајање наступаће, као што је дошло јединство Немачке и Италије. Будућа политика биће само упућена једино томе циљу.

А тим самим постепено ће се корачати реализацији великог историјског закона — распрострањање сфера социјално — мирних кругова. Сваки корак ка томе циљу јесте и приближавање „светском миру“. Сваки корак ближи томе циљу стајао је безброј жртава. „Али нема добра без зла“. Сваки рат водио је распрострањању свера мира, а што су ратова били грознији — то су и њихови резултати били већи. Данашњи рат — европски рат, огромних димензија имаће и своје велике резултате. Задатак политике биће да из њега извуче што више обезбеђења за светски мир. Федеративно јединство словенских држава на начелу равноправности и аутономије — то је само историјски и логични развој догађаја.

Александру III, Виљем I је писао да је он послао свога унука у Русију, да би стекао наклоност руског императора и његову помоћ у будућности!

Док се бавио принц на руском двору император је сваког дана телеграфисао о причевој бављењу на своме двору.

Касније стари кајзер чешће би пута позвао к себи свога унука и говорио му је о нашим односима са Русијом. „Немачка треба да је тесно везана са Русијом, јер ако Шог не буде она ће пропасти!“ — увек је саветовао Виљем I свога унука. Виљем I није се сбављао на уверавања са других страна, да је сама немачка победила Француску.

Он је увек веровао да је та победа дошла отуда, што је император био уз њега и што је Русија год. 1870 била неутрална. Кајзер је био нарочито захвалан руском цару и желео је да његова породица буде увек у пријатељским односима са руским двором. Чак на смртној постели говорио је своје унуку о наклоности, коју треба да гаји према Русији. И када је био у агонији, изнад отворивши очи и сагледавши Бизмарка, тражио је привица Виљема, а злтим му је рекао: „Ми треба да останемо у пријатељству са Русијом, не треба да се гложимос!“

Престао је уггај старог кајзера са његовом смрћу. Виљем II унаштио је те све породичне традиције, које су га везивале са Русијом. Још прошлих година он је желео рат са Русијом али то није објавио на захтев свога начелника генералштаба, графа Молткеа, који је тражио да немачка остане на миру још неколико месеца док не буде имала ненадмашну артилерију. А да би отклонио свако подзрење и сумњу од ових које је имао да превари, Виљем II, организовао је пријатељску свечаност за време удабе своје кћери за херцога Линенбуршког. Тада је Виљем II написао писмо матери свога будућег зета у коме је он дао своју часну реч да ће остати у вечном пријатељству са младом монархијом а после неколико месеца он је заузео ту малу државицу.

Ја се сећам једног свог разговора са Виљемом II год. 1885, када је он био још само принц. Разговор се водио о ерц-ерцогу Рудолфу Хабсбуршком. Из његових речи, ја сам видео да је он јако рђаво расположен према царевину Рудолфу. На моју примедбу, да је то његов друг, принц Виљем ми је одговорио:

„Човек, који је у моме положају, не треба да има другова. Треба да има само људе, које ће обмљивати!“ Ове речи су најбоље илустрације Виљема II.

Граф. Р.

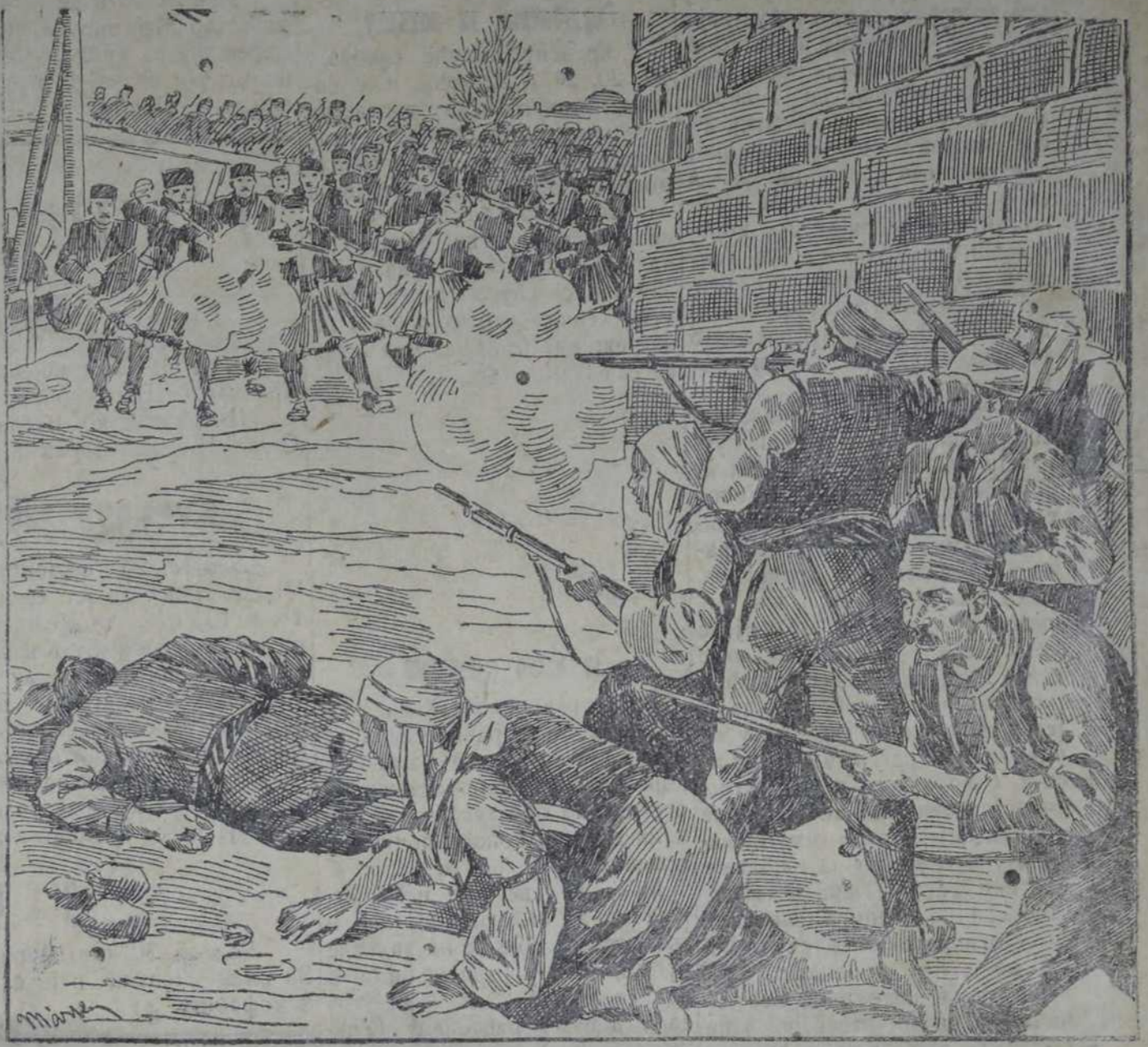
Тошев у Софији

— Решење турско-бугарских питања. —

Софија, 20 септембра.

Синоћ је стигао из Цариграда г. Тошев, бугарски посланик. Још истог вечера и сутра дан изјутра имао је састанак с министром председником. Г. Тошев је дошао да се обавести о свима бугарско-турским питањима, која ће бити решена на најповољ-

Са албанско-грчке границе

Од првог дана своје независности Албанија је била гнездо раздора и несмира. Ако се албански племићи нису гложили између себе, оно је било пограничних немира са суседима. Горња слика представља такав један момент са албанско-грчке границе.

нији начин, пошто је узјамно расположење обеју влада најбоље. Осим тога решаће се и питање о турско-бугарској поштанској конвенцији и о последицама укидања капитулација.

...и без краља

— Конфликт између воље народне и воље краљеве —

Букурешт, 21. септ.

„Адеверул“ на уводном месту доноси чланак из кога видимо ово место:

„Сметња, која задржава данас наше државнике, да се одмах реше на акцију, вије у вашим односима с Бугарском. Тврдимо с највећом позитивношћу, да је у Софији разум надвладао. Дакле ко нас задржава? Само краљ! Ми се находимо пред конфликтом између воље народне и воље краљеве. Али ми треба да одмах започнемо акцију са краљем или и без овога. Земља чека то од владе. И ако се г. Братијану колеба, биће вишчишћен заједно с читавим министарством!“

Жатраг ка старо огњиште наше!

— Поклич Америчких Срба. —

Угледни орган Срба — Америкаца „Српски Гласник“, доноси овај родолоубиви чланак:

„Идем долази крај мој, јер сумња“ за живот свој, па стога вам и пишем: најје ми жао што сам болан и што ћу умрети, али ми је жао моје Анђелије и децице моје: Бур, Мар и Јована, што и, на овом месту остављам. Зиста, господо, много бих вам писао... ради љубави, коју смо имали, ваши први и

моји, и ради уздања... али сам много болан и од болести нејак. С тога, господо, много милости и смирено в'с молим и препоручујем вам моју Анђелију и моју децицу: Бур, Мару и Јована пред богом, пред пречистом богородицом и пред свима светима. Што ви с њима учините, то с вама бог. И молим вас, господо, немојте оставити моју Анђелију и моју децицу, да погину после мене, већ нека вас бог научи, да имате и према старим и мени и да их не оставите у време њихове невоље... Јер, господо, у мом убогом дому ничега немам што бих завештао Анђелији и децици; немам ни злата ни сребра, ни покуштва... Ово учиних као последњу поруку вашем господству с великом бригом и жалашћу мојом, вилети да ћу се раставити с овим светом.“

Ово је писмо писао Стеван Бранковић. Писао га неко од деце његове, јер је несрећни син деспота Ђурђа Бранковића био тросатројко несрећан: остао је без очевог вида, остао је без очевог имања, остао је без отаџбине... Писмо је писано 1. октобра 1477, у хладној туђини — далеко од лепог Смедерева.

Тужно писмо: отац на смртној постели мисли на страшну судбу, којој пропушта свога слабог друга и нејачак пород свој... Туђано, али си хладно! Сиротиња, ала си тужна.“

А колико се данас пише такви гужних писама — из ове туђине, руком наше исељеничке сиротиње, српске и хрватске?

Колико Анђелија остаје незаштићено?

Колико деце остаје небригунуто, јер у убогом исељеничком дому — нема ни алата ни сребра ни покуштва?

Исељеништво је туђина — а туђина је хладна.

Исељеништво је сиротиња — а сиротиња је тужна.

А тамо, на мирисном Косову Пољу, на зрачном овцем Пољу, твога и мога Ђурђа, твога и мога Јована чека — плодни оравица. А тамо, у цветној Пелагонји, у зеленој Мелхији моју и твоју Мару чека — тло огњиште; дом да ј-заштити од мразева туђине, од ветрова сиротиње.

Што чекамо?

Израг, на старо огњиште наше — ради Ђурђа, ради Мар и ради Јована и мога и твога!

Некзд и сад

— Како се живи у Трсту —

Данас Трст проводи своје дане друкчије него у почетку рата. У почетку рата, кад је Аустрија посигурно држала да ће се Италија с њом борити раме, уз раме, Талијани града Трста уживали су изванредне благодати. Тада су они, као никада пре у време мира, могли да испоље своју мржњу против Словена у Трсту. Гарибалдијева химна, за коју су Талијани Трста добијали у мирно доба по три месеца тешког затвора, па и по годину дана, и били за десет година, па и за вазда, терани из Аустрије, та се Гарибалдијева химна у почетку рата орила улицама Трста готово уз секундирање саме аустријске полиције. И више него и сама државна полиција обични су талијан-

Виљем I и Виљем II

Виљем II сасвим је изменио своје породичне традиције.

Угледни руски лист „Рускоко Звено“ доноси под горњим насловом овај чланак, који због његове интересантности и карактеристике доносимо.

Чланак гласи:

Цар Виљем I, сасвим је изменио своје породичне традиције у којима је био васпитан. Његов деда, Виљем I, био је како је познато предај и пуни благодарности према Русији. Са руским двором везивали су га сродство и старо пријатељство. Виљем II, наследно је та осећања од своје матере, царице Лујзе, која је на свом смртном часу говорила своје сину да остане увек веран пријатељ императору Александру I и његовој породици. Сестра љубимица Виљема I била је царица Александра Федоровна, и Виљем је веома често говорио, да је штета што је био болестан за време Берлин. Конгреса, јер би иначе ствар, решавање на Конгресу, добале други карактер. Виљем I, старао се да његов син и наследник продужи другарску и пријатељску политику према Русији. Када је његов унук, данашњи император, био пунолетан Виљем I, хтео га је послати на двор Александра III ала томе се много успротивио

престолонаследник Фридрих, који из личних мотива није желео да његов син ступи тако рано у ма какву официјелну службу. А томе је био противан и сам кнез Бизмарк, који је тада водио аустрофилску политику. Он је убедио тада још принца Виљема, да нађе ма каква разлога да увери свога деду и да не иде у Русију. У току времена стари император изгубио је свако стрпљење и позвао је свога унука и категорички захте да отпутује у Русију. То је било год. 1884.

Путовање принца Виљема изазвало је велико интересовање у тадашњим немачким политичким круговима. Гвоздени канцелар чак је старом императору говорио да моментално није погодан за такво путовање. Али император је остао непоколебљив у својој одлуци. Император је тврдио да је то путовање неопходно потребно са политичког гледишта ради одржања савеза Хоенцолерна са руском династијом.

Стари император стално је учио принца како се има понашати на руском двору. Он га је учио руском језику и обичајима која владају на руском двору. У писму императору А-

Умљивци
циљева на
шег брата Словена, па да овај
буде затворен у тврђаву и о
дакле да никада живи више не
визије. Али, кад се дознало да
Италија остаје неутрална, при
лике се сасвим изменише. Та
лијани су у Трсту постали исто
што и Словени у Трсту; сум
њив елементар и најгори олош
који се силом тера на кланицу.
Данас у Трсту није боље ни
једнима ни другима. И Словени
и Талијани преживљају тешке
дане очајне тескобе. Трст живи
у мраку; становништво је очај
но. То је данас можда један од
најнесрећнијих градова те, од
Бога и целог света, проклет
Аустрије. Јер, Трст који иде у
ред највећих градова Аустрије,
има у себи најмање аустријског
духа. Ни Словени, којих има
претежна већина, ни Талијани
који су у мањини, не знају да
нас зашто би волели Аустрију
и слуте њен скорни распад. А
тамо далеко, бог зна на којим
пољанама Галиције, и у којим
брдима кршне Босне, лудо гину
њина браћа. Зашто? докле ова
ко? — тегобна и нема су пи
тања хришћанских грађана што
не виде ништа до бескрајне сво
је жалости и беде.

Поданици Италије, иначе по
винари, који ретко и тешко ус
певају да из Венеције походе
на неколико сати тај лобни
град, причају у новинама тали
јанским управо невероватне ства
ри. У каванама по границама,
у хотелима — пише један до
писник миланског „Коријере
дела Сера“ — свуда се виде
саме шнијуни и није могућно
разговарати ни у јавно, а да се
један од ових сасвим близу не
приближи. Трст је изолиран не
само с мора него и од унутра
шњости; нико не може да оде
у Далмацију; треба имати на
рочиту пропусницу за најближу
околину Трста. Нема никаквог
саобраћаја с Подом. Становници
могу отићи из Поле, ако хоће,
али ко је једном изишао, таме
више нема повратка. Сва се
приватна писма отварају, а ни
обичне се дописнице не достав
љају због бојазни од двосми
сленог писма.

Месне су новине сведене на
суве службене извештаје. Код
кога се нађу какве новине из
Италије, бива кажњен тешком
тамницом, а за кога се посумња
да их кршом продаје по скупе
паре, бива кажњен смртном ка
зном... И тако даље. Све горе
и горе.

Трст, овај словенски Трст,
данас пати неизмерно, али кроз
кратко време он би могао да
доживи најрадосније своје дане
националног и моралног Вас
крса.

Учењивања
Срећемо пажњу надлежних
да нам се непрестано жале гра
ђани на јекски хлеб. Уверавају
нас да црни хлеб не тежи ви
ше од 500 гр.ма. Међутим, по
следњим својим решењем оп
штина је известила Управу ва
роши да је одређена цена хле
бу у оvd. вароши и то белом:
0,30 по килограму а да се про
даје 0,30 дин. у тежини од 1000
грама, а црном по 0,29 дин. а
хлеб да се продаје по 0,30 дин.
у тежини од 1034 грама. Нада
мо се да надлежни неће дозво
лити да се грађани у овом вре
мену, на очиглед власти плача
кају.

Службеници за похвалу
У времену највеће канонаде
19, 20, 21 и 22 ноћу под ки
шом непријатељских топовских
и пушчаних зрна, извукли су сав
прерађена дуван из магацина
монополских и ф брике дувана
ови службеници г. Божа Ф. Да
ниловић књиговођа, Илија Пи
пал, Милош Томић, Лазар Ла
заревкић са служитељима. Исти
чемо херојство ових људи а на
надлежним је да се ови људи
награде.

За наше рањенике
Рад у радионици „Кола Бе
градских Милосрдних Сестара“
за зараду рубља за рањенике,
који је, због бомбардовања Бе
ограда био обустављен за не
колико дана, поново почиње у
понедељак, 22. ов. м.

Моле се све Гђе и Гђице,
које су до сад радиле, као и
све остале, које хоће да раде
рубље, било у радионици, било
код своје куће, да поменутог
дана дођу у радионицу (Учи
тељски Дом наше Славије).

У исто време моле се сви
добри и паметни људи, да
својим прилозима у ивцу и
стварима помогну „Коло Бе
градских Милосрдних Сестара“,
које се стара и чини све, да се,
што је могуће више одужи на
шим храбрим рањеницима и
олакша им патњу и болове,
спремајући им потребно рубље
и негујући их сестрански.
Прилоге примају сви чланови
Главног Управног Одбора: на
челник Београдске војне Стани
це, г. Брунцки, потпуковник;
председница Кола г-ђа Јелена
П. Марковићка; чланови г-ђе и
г. г.: Савка Павићка, Дара Љ

Јованка Шафарикова, др. Не
колај Велмировић, Алекса Би
ба, Миша Пољшевић, Михаил
Јечменица и Николаи Васић, ка
и лица која имају нарочито пи
смено овлашћење од Упртве.

Крунски Савет

— Румунски Крунски Савет одложен —
(Наш извештај)
Букурешт, 21 септембра.

Румунски Крунски Савет, који је савала влада у спора
зуму са краљем Карлом, да би се одредило држање Румуније
у овом рату, одложен је. Односно његовог одлагања постоје
разне верзије, али ће највероватније бити, да је Савет одло
жен због тога што краљ није имао времена да са свима ше
фовима странке измена мишљења односно политичке ситуације
и држања Румуније.
Пре то што се је имао Савет састати код краља је био
министар Маргиломан шеф конзервативаца, и имао је дугу кон
ференцију са краљем. Многи придају овој конференцији велики
политички значај и верују, да је она имала јаког утицаја на
одлагање Савета.
— Јон —

Наша офанзива

Краљевкић Ђорђе

Ниш, 19. септембра. — Билтеи о стању здравља Његовог
Краљевског Височанства, Краљевкић Ђорђа:
Њ. Краљевко Височанство устаје по мало из постеле.
Стање Његовог здравља потпуно је повољно.

Кукуруз једу, међу себе се туку

Валево, 20. септембра. — Командант наших трупа код
Шапца јавља, да је несумњиво утврђено, да су се ноћу између
18. и 19. од 9 до 10 часова, аустријске трупе међусобно тукле
на простору између Кленка и Дреновачке Аде, на њиховој об
али. Оваке појаве су у аустријској војсци у последње време јако
учестале. Вероватно је да повод овим учесталим међусобним
борбама је нестрпљивост и мржња међу разним народностима.
По извештајима команданта трупа код Власенице, код свију об
иштина аустријских војника, који су остали у бојишту, нађени
су у торбама клипови сарових кукуруза, без мрве хлеба, што
доказује да се аустријска војска и сувише рђаво храни.

На фронтовима

Валево, 30. септембра. — Сем омањих борби на фронту
Зворник—Лоаница није се десило ништа значајније ни на јед
ном фронту.

Дарданели

Турска попушта

Петроград, 21 септ. — Листови тврде да Турска попушта
Тројном Споразуму и да ће отворити Дарданеле.

Руска офанзива

Босанци се буне

У Прагу се побуно босарски пук и 600 војника у затвору
очекују смртну пресуду.

Српска
Српска
Српска

У последњој руско-немачкој борби удавило се 20.000 не
мачких војника у реци Немени.

Конвенција о арбитражи

Петроград, 20. септембра. — Русија и Америчке Државе
потписале су конвенцију о арбитражи.

Француска офанзива

Немци свуда одбијени

Париз, 18. септембра. (Званично). — На левом крилу се
верно од Соме акција се све више развија. На северу између
Оазе и Ева непријатељ је предузео снажан напад на Траси Ле
Мон, код шуме Еглаля, али је био одбијен са великим губит
цима. У четур влада затишје на целом фронту, који се пр
старе од Ренса до Мезе. Између Аргона и Мезе мало смо на
предовали. У Вевру је дошло до жестоких борби. Наше су трупе
напредовале на више тачака а највише источно од Сен Мијена.
На левом крилу у Лорену и у Вогезима ситуација је иста.

Ситуација врло повољна

Петроград, 19. септембра. — Ситуација је на француском
ратишту врло повољна. Заузеле Семпреја озбиљна је претња
за немачку војску, чије се лево крило, да би избегло опкопа
вање, све више и више растеже.
Дошло је до озбиљних борби у Белгији, где се Немци у
залудно труде да се приближе Анверсу.
„Делн Мељ“ јавља, да је отпор Немаца потпуно сломљен
на њиховом левом крилу, где њихова артиљерија никако не
дејствује.

Генерал Клуц

Париз, 19. септ. — Армија генерала Клука, коју савезници
све више стежу, покушава да се пробје на запад.

Док Ахверса

Немци су напали на спољна утврђења Анверса, али су од
Сивени с великим губитцима.

Анатол франс

Познати писац, интернационалиста, Анатоли Франс, седм
десетогодишњи старац, молио је министра војног, да га прими
у војску за политичке и друге вести.

Издајство Бугара

— Говор Новинара Селкина —
Петроград, 20. септембра. — Синоћ на словенском бан
кету новинар Селкин рекао је, да словенски издајник Бугарске
нема права на компензације у Македонији. За издајство Сло
венства и Русије није дужна Србија да награђује Бугарску.

Хапсе и убијају

У Абацији, делом је затворено а делом погубљено, 120
највиђенијих Хрвата.

Терор у Загребу

У Загребу влада страховит терор. „Србобран“ је данас
престао излазити.

Забе их као мишебе

Француска офанзива

Немци свуда одбијени

Ситуација врло повољна

Генерал Клуц

Док Ахверса

Анатол франс

Издајство Бугара

Хапсе и убијају

Терор у Загребу

Поход на Земун

Чујте браћо и другови моји
У девет четрнаестој години
Како с Србин од напасти брани.
Силаш Шваба у Земун је пао
Па долеће често Београду.
Ал гледа га Милишићу Риста,
Кришан јунак соја Обилића
Па он сазва неколико друга
И поче им вако беседити:
Вите браћо Шваба нам се руга
Ајте браћо и другови моји
Да видимо како Шваба стоји.
Сви јунаци у глас закликаташе
Бог те чуо Милишићу Ристо
Ти нас води преко Саве хладне
Да са Швабом меѓдан поделимо.
Узе Риста дивит и хартију
Па сазива кршне јунаке
Он дозива Бараксалићу Раду
Из Сремачког Митровице града
Кој је кадар стићи и утећи
И на стражном месту постојати
И још позва доста кршних друга.
Кад сакупи једну чету малу
Чету малу али одабрану
Он их води преко Саве хладне.
Која дели двије братске земље.
Кад су били преко воде Саве
Чаде Риста на земљицу прну
Па он стаде сузе проливати
И земљицу црну целивати
Затим стаде чету да прегледа
Да ли сваки оруђе имаде
И још Ради две он бомбе даде
Јер Раде куражи имаде
И мађарски говорити знаде

Па се онда лепо распореди
Кад је Рада пош'о преко Саве
Он удари на мртве стражаре
Стражар викну море, коси, стани.
Раде њему куршум ће ти рећи
Стеже Раде пушку брзометку
Па јој даде силан огањ живи
Другог Раде ножем обор'о
И у шапац бомбу убаци'о
Мађари се јако узбунише
И на Раду јуриш учинише
Али Рада хајдучина стара
Не боји се пијани Мађара
Он се туна јуначки држао
Докле није рана допануо
Али Раде добре среће беше
И њега из Шана изнеше
Иза него га побратиме Марко
Па га грли као сунце јарко
Па га води до обале Саве
И ту њега чапцем превезоше
У Бристолу ране привезаше
И ту лепо Раду испиташе
У болницу њега испратише
У болници кратко време био
И за чету увек спреман био
Да освети тешку своју рану
И лекари ту су добри били
И Раду су брао излечили
Оде Раде као соко први
Али Мађар несме да с' појави.
Александар Павловић.

Старац

Неки већ беху изгубили свако
стрпљење и хтедоше, да оду, то
али газда Чикот и његова жена
зауствалваху их непрестано и
назад их придобише.
— Све једно, то ништа не
мари што он још није умро!
Говорили су они у један глас!
Ми ћемо опет све колаче по
јести, које смо направиле. — Ми
смо спремили, па их треба по
јести!
Код ових њихових речи лица
прасутних разведрише се и они
почеше између себе тихо ша
путати. Свет је још увек при
долазио и замало па се двори
ште напуни. Први која су били
кошли они су новодошлим и
спричали целу ствар. На прве
речи сви су се мрштљили, али
кад су чули да ће се умешели
колачи ипак појести, и њихова
се лица развеселише.
Жене су улазиле у болесни
кову собу, да га виде. Долазећи
крај постеле оне су се крстиле
и опет одлазиле.
Мушки не марећи за овакве

ризоре дозвољавали се тиме
што су кроз отворена врата
овога посматрали.
Кад се све мало утишало и
кад су гости засели за сто, госпа
Чикот је овако приповедала о
оцемов умирању.
— Ето већ два дана све ова
ко. Ништа се није изменило.
Нит боље нит горе! — Света је
био већ толико да није било
места у соби и зато изнеше сто
на поље. У две грдне чиније
жутили се, као да су од злата,
колачи.
Слатка мирис, који је тако
пријатно голицао нос окупљенах
рођака и пријатеља. Сваки је
брзо пружао руку ка тањиру
бојежи се да не остане без ко
лача.
Остало је још четири комада.
— Кад би нас отац видео!
Рече газда Чикот гушећи се са
колачима — њему би било ве
ома жао. Он их је тако волео.
— Вала он их више неће је
сти. Сваки има свој крај! —
Рече један дебели сељак!
На ово сви се насмејаше. Сви
су били задовољни. Само је гос
поћа Чикот била нешто неже
села. Њу је ждерало, што се
је силно истрошила, и што је

сваког часа морала да силази у
подрум и да доноси пиће.
Бокали су се празнили много
брже но што је то ишло са њи
ховим пуњењем. После неко
лико поновљених бокала повео
се жив разговор. Сви су гово
рили гласно, неки су чак и ви
кали, као да су на некој свадби,
а не на месту где се налази чо
век, који броји последње минуте.
Око пола ноћи дође једна по
старија жена, која је умрућет
чувала. Крештавим гласом она
викну.
— Умро је, умро! — Сви за
вухташе а жене скочаше са сво
јих места и похиташе у собу,
где је лежао сада мртвац. Ста
рац је био зблиа умро. Није
више дисао и мали бели покри
вач није се више дизао и спу
штао.
Мушкарци су кутали и гле
дали преда се жваћућа још увек
колаче.
Овај старац баш је у веома
незгодном часу умро.
Чикотови муж и жена, ни су
више плакали.
Обоје су говорили:
Ја сам добро знао да „то“
неће дуго трајати. Само да је
умро раније, бар не би свега

овога било. Али сада свеједно.
Сад је бар готово! Разлика је
само у томе што ће се укупати
у понедељак и што ћемо наво
во месита колаче!
Гости се развијоше задовољ
ни, јер су знали да ће сутра до
ћи и да ће опет бити колача. Кад
су остали муж и жена на само,
она ће смужденим лицем рећи:
— Опет ћеш морати да печеш
колаче! — то нам баш није
требало — али све једно није
то сваки дан! — одговори он.
Ратка пошта
Моле се г. г. Милоје Којић пе
шад, потпуковник VIII пука II бат.
IV чете I позива и Синиша Живко
вић, резерв. пешад. потпуковник IX
пука II батаљона. I позива, да се ја
ве на адресу: Кнез Данилова ул. бр.
25. Београд.
Од дана мобилизације па до да
нас нису се јавили својим кућама,
нити ма коме од другова и позна
ника ови обавезници: Радисав Ђор
ђевић — Кум — каплар 7 пука II по
зива, Милан Бучар, 7 п. I п., Све
тислав Илић, поднаредник 7. п. II п.
Светозар Новаковић 7 п. II п. и
Милан Костић, редов тел. чете —
типграфи. — Моли се сваки она,
ко би ма шта о њима знао, да јави
на адресу: Мил. Величковића, типо
графа, Кнез Данилова 25. Београд.